

Любов Корнійчук
Острог (Україна)

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ У ТВОРЧОСТІ АРКАДІЯ ЖУКОВСЬКОГО

Однією з основних тенденцій в розвитку історіографії на даному етапі є дослідження життя та творчості провідних українських істориків, що в силу різних обставин мешкали і продовжують мешкати за межами України. Одним із таких вчених був Аркадій Жуковський, в минулому голова Наукового товариства імені Шевченка в Європі, іноземний член НАН України, професор Українського вільного університету. Його наукові зацікавлення переважно зосереджувались на історії Буковини та церкви, однак в його творчому доробку представлені й інші напрямки досліджень, зокрема, одним із них є вивчення постаті Михайла Грушевського.

Дослідження життя, діяльності та творчої спадщини Михайла Грушевського Аркадієм Жуковським призвело до появи низки праць останнього. Більшість з них з'явилась в журналі «Український історик», оскільки його редактор Л. Винар сприяв появі грушевськознавчих досліджень на сторінках видання, з метою розбудови грушевськознавства як нової галузі досліджень і вшанування пам'яті видатного історика.

В одній із перших статей – «Михайло Грушевський і журнал «Україна», А. Жуковський, окрім даних про сам журнал, його профіль, структуру, авторів та участь Михайла Грушевського у редакційній роботі, подав також аналіз і характеристику публікацій у цьому періодичному виданні головного редактора.

Продовжуючи досліджувати життя вченого, А. Жуковський написав статтю «Михайло Грушевський і Франція», яка присвячена висвітленню діяльності М. Грушевського під час подорожей до Франції у 1903 та 1919 роках. Діяльності видатного історика поза

межами України у черговий раз стала предметом статті «Політична і публіцистична діяльність М.С. Грушевського на еміграції 1919–1924 рр.». У ній А. Жуковський, оминаючи наукову працю Грушевського в еміграційний період, своїм основним завданням вважав не оцінку діяльності історика, а представлення його політичних та ідеологічних поглядів.

Варто згадати також працю А. Жуковського «Гетьман Іван Мазепа в оцінці Михайла Грушевського». Цікавою вона є не лише з позиції відтворення поглядів М. Грушевського на діяльність І. Мазепи, а й з точки зору бачення Аркадієм Іларіоновичем історичної ролі обох визначних постатей української історії. Науковець порівнював їх і говорив, що їхні долі були схожі, адже вони не знайшли спільної мови з владою і оцінка їх діяльності за радянських часів була негативною.

У 1997 р. Аркадій Іларіонович видав також франкомовну монографію про життя та діяльність Грушевського – «Mykhailo Hrouchevsky: sa vie et son oeuvre» («Михайло Грушевський. Життя та діяльність»). Видання цієї монографії стало втіленням довгоочікуваних сподівань науковця на поширення інформації про видатного українського вченого у Франції.

В цілому можна ствердити, що грушевськознавчі праці Аркадія Жуковського в основному були присвячені малодослідженим на той час сторінкам діяльності історика. У них автор старався залучати широке коло джерел, зокрема, праць і листів самого Михайла Грушевського. Підготовлена та опублікована монографія про видатного політичного діяча і вченого дала можливість громадськості Франції ознайомитись із його діяльністю.

Список основних джерел та літератури:

1. Жуковський А. Михайло Грушевський і журнал «Україна» / А. Жуковський // Український історик. – 1986. – Ч. 1-2 (89-90).
2. Жуковський А. Михайло Грушевський і Франція / А. Жуковський // Український історик. – 1991–1992. – Ч. 3-4 (110-111), 1-4 (112-115).

3. Жуковський А. Політична і публіцистична діяльність М.С. Грушевського на еміграції 1919–1924 рр. / А. Жуковський // Український історичний журнал. – 2001. – № 1.

4. Mykhailo Hrouchevsky. Sa vie et son oeuvre / Red. A. Joukovsky. – Paris, 1997.